

VASTUULLISEN SJOITTAMISEN PERIAATTEET

Ilmarisen hallituksen hyväksymä 20.12.2018

Ilmarisen vastuullisen sijoittamisen periaatteet kuvaavat mitä periaatteita Ilmarisen sijoitustoiminnassa huomioidaan vastuullisen sijoittamisen osalta. Periaatteet sisältävät kolme teemaa: ympäristö, ihmisoikeudet ja omistajaohjaus.

Ilmarisen hallitus hyväksyy tämän dokumentin ja vastuullisen sijoittamisen johtoryhmä vastaa sen ylläpidosta ja päivittämisestä.

Vastuuhenkilö: Anna Hyske, vastuullisen sijoittamisen päällikkö

SISÄLLYSLUETTELO

Johdanto	4
Kansainvälisten normien noudattaminen ja sijoituskohteiden poissulkeminen	5
Aktiivinen omistajuus	6
Vastuullisuusanalyysin integrointi sijoituspäätöksiin	6
Periaatteiden hyväksyntä ja käytännön ohjeistus.....	6
Raportointi	6
Ympäristöperiaatteet	7
Sijoitustoiminnan perusoletukset ympäristövaikutuksista.....	7
Ilmastoperiaatteet	7
Ilmastoperiaatteet sijoitustoiminnassa.....	8
Ilmastoperiaatteet yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa	8
Läpinäkyvyyden periaatteet raportoinnissa	8
Ilmastotavoitteet	8
Ihmisoikeusperiaatteet	9
Ihmisoikeusperiaatteet sijoitustoiminnassa	9
Sijoitustoiminnan perusoletukset ihmisoikeusvaikutuksista	9
Ihmisoikeusperiaatteet yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa.....	10
Läpinäkyvyyden periaatteet raportoinnissa	10
Omistajaohjauksen periaatteet	11
Omistajaohjaus ja sijoitusstrategia.....	11
Työeläkevarojen merkitys ja suomalainen omistaminen	11
Omistamiemme yritysten toiminnan seuranta	12
Omistajaoikeuksien käyttö kohdeyrityksissä	12
Osallistuminen hallitustyöskentelyyn.....	12
Osallistuminen ja vaikuttaminen hallituksen jäsenten nimitysprosessiin	12
Yhtiökokouskutsu ja yhtiökokouksessa käsiteltävät asiat.....	13

Yhtiön hallituksen kokoonpano.....	13
Palkitseminen.....	13
Pääomarakenteen muutokset	14
Osinkopolitiikka	14
Osakesarjat ja äänivalta	14
Vastuullisuutta edistävät yhtiökokousesitykset.....	14
Osallistuminen ja äänioikeuden käyttö yhtiökokouksissa	14
Vuoropuhelu omistamiemme yhtiöiden, muiden osakkeenomistajien ja sidosryhmien kanssa.....	15
Yhteydenpito yhtiöiden kanssa yhtiökokousten ulkopuolella	15
Yhteydenpito muihin osakkeenomistajiin ja sidosryhmiin.....	15

JOHDANTO

Vastuullisuus on olennainen osa Ilmarisen sijoitustoimintaa. Ilmarisen tehtävänä on sijoittaa eläkevarat tuottavasti, turvaavasti ja vastuullisesti siten, että pystymme maksamaan eläkkeet myös tulevaisuudessa. Olemme pitkäaikainen sijoittaja, ja velvollisuutemme on toimia asiakkaidemme ja eläkkeensaajien edun mukaisesti. Osana tämän tehtävän toteuttamista otamme huomioon sijoituspäätösten ympäristöön, yhteiskuntaan ja hallintotapaan liittyvät näkökohdat, jotka voivat vaikuttaa sijoitusten taloudellisiin tuottoihin. Hallinnoimme aktiivisesti sijoituksiin liittyviä vastuullisuusriskejä sekä tunnistamme sijoitusmahdollisuuksia kestävä kehityksen haasteiden ja tavoitteiden ratkaisuihin. Lisäksi vaikutamme positiivisesti vastuullisuuden edistämiseen sekä omalla sijoitustoiminnallamme että myös valitsemiemme varainhoitajien kautta. Vastuullisen sijoittamisen periaatteiden tavoitteena on taata, että toimimme Ilmarisen arvojen mukaisesti.

Yksi tapa arvioida vastuullisuutta on käyttää kestävä kehityksen tavoitteita eli SDG:itä (Sustainable Development Goals). Ne ovat YK:n yleiskokouksen vuonna 2015 hyväksymä 17 tavoitteen kokonaisuus. Niiden tarkoituksena on kiinnittää huomiota globaaleihin ongelmiin, niiden juurisyihin ja rohkaista ratkaisemaan näitä haasteita. Tavoitteet ovat alun perin kirjoitettu valtioiden näkökulmasta, mutta monet yritykset ja sijoittajat ovat ottaneet tavoitteet myös omaa toimintaa ohjaaviksi tekijöiksi.

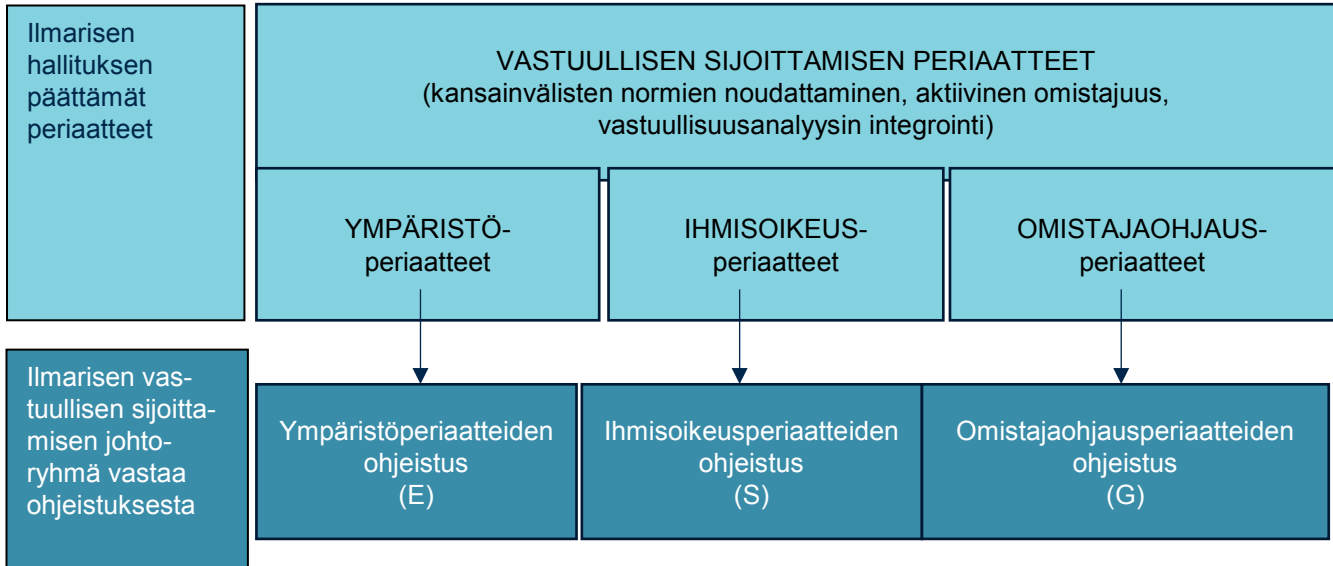
Näitä tavoitteita on kritisoitu muun muassa liian monimutkaisiksi, toisiinsa linkittyneiksi, kalliiksi toteuttaa ja ylätason tavoitteiksi yksittäisten organisaatioiden saavutettavaksi. Kriitikoiden mukaan tavoitteissa ei toteudu paikallisuus, vaan painopiste on globaaleissa haasteissa. Toisaalta näiden 17 tavoitteen sisältä löytyy vielä 169 alatavoitetta ja 232 indikaattoria, joiden avulla laajat ylemmän tason tavoitteet voidaan tuoda lähemmäs käytäntöä, paikallistasoa ja tekemistä.

SDG:t ja ratkaisukeskeiset liiketoimintamallit ovat osa Ilmarisen vastuullisuusarviointeja ja -tavoitteita. Koska tavoitteet ovat linkittyneitä toisiinsa, niin sopivien ratkaisujen kautta voidaan saada positiivista kehitystä useammankin tavoitteen osalta. Esimerkiksi ilmastonmuutoksen vaikutukset ovat monella tapaa ihmisoikeuskysymyksiä ja ihmisoikeuksiin liittyvissä tavoitteissa ratkaisuja löytyy ilmastonmuutoksen hillitsemisestä ja toiminnan sopeuttamisesta.

Olemme jakaneet vastuullisuuden kolmen teeman alle (ESG). Nämä teemat ovat ympäristö (E = environment, ympäristö), sosiaalinen vastuu (S = social, ihmisoikeudet) ja hyvä hallintotapa (G = governance, omistajaohjaus). Teemojen alle on kirjattu periaatteita, jotka yhdessä tämän johdannon kanssa muodostavat vastuullisen sijoittamisen periaatteet. Kaikkia teemojen alaisia periaatteita voidaan myös tarkastella erillisinä dokumentteina.

Teemojen erilaisuudesta huolimatta, niitä kaikkia ohjaa kolme keskeistä vaatimusta:

1. **Kansainvälisten normien noudattaminen**
2. **Aktiivinen omistajuus/dialogi**
3. **Vastuullisuusanalyysin integrointi sijoituspäätöksiin**

Kansainvälisten normien noudattaminen ja sijoituskohteiden poissulkeminen

Aina ei kansallinen lainsäädäntö ole riittävän vahvaa vastuullisuuden näkökulmasta ja siksi vaadimme sijoituskohteiltamme myös kansainvälisten normien noudattamista. Odotamme sijoituskohteena olevien yritysten noudattavan YK:n Global Compact -aloitteen periaatteita ja niiden perustana olevia YK:n ihmisoikeuksia, ympäristöä ja korruptiota koskevia julistuksia sekä ILO:n työelämän peruseriaatteita ja oikeuksia koskevaa julistusta. Emme sijoita yhtiöihin, jotka valmistavat kansainvälisissä sopimuksissa kiellettyjä aseita, sisältäen ydinaseet, rypäleaset ja henkilömiinat. Lisäksi olemme poissulkeneet suorista sijoituksistamme joitakin yhtiöitä toimialan perusteella. Poissuljettuja toimialoja ovat:

- Tupakkatuotteiden valmistajat, joille tupakasta tulee yli 50 % liikevaihdosta
- Kivihiilestä riippuvaiset yhtiöt, joilla energian tuottamiseen käytettävän kivihiilen osuus on vähintään 30 % liikevaihdosta tai energiantuotannosta silloin, kun yrityksen liikevaihdosta vähintään 30 % tulee energiantuotannosta ja yrityksellä ei ole uskottavaa suunnitelmaa kivihiilen käytön vähentämiseksi tulevaisuudessa.

Oman jatkuvan seurannan lisäksi palveluntarjoajamme käy arvopaperisijoituksemme läpi kaksi kertaa vuodessa ja raportoi havaitsemistaan normirikkomuksista ja niiden epäilyistä. Otamme tiedossamme olevat normirikkomukset huomioon uutta sijoituspäätöstä tehdessämme ja seuraamme säännöllisesti uusia rikkomusepäilyjä.

Otamme huomioon Financial Action Task Forcen (FATF) julkilausumat kansainvälisistä velvoitteista rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämiseksi sekä EU:n finanssipakotteet.

Aktiivinen omistajuus

Aktiivisen omistajuuden ja dialogin kautta meillä on mahdollisuus vaikuttaa sijoituskohteisiimme ja tuoda esiin liiketoimintaa edistävää vastuullisuutta tai sitä haittaavia riskitekijöitä. Keskustelemme sijoituskohteenamme olevien yritysten kanssa aktiivisesti tavoitteenamme edistää vastuullisuutta ja puuttua epäkohtiin. Mikäli sijoituskohde ei esimerkiksi noudata YK:n Global Compact -aloitteen periaatteita, syvennämme keskusteluja vaikuttamisprosessiksi, joka tähtää epäsuotavan toiminnan loppumiseen ja vastuullisten toimintatapojen omaksumiseen. Mikäli epäsuotava toiminta ei lopu vaikuttamisen seurauksena, on viimeisenä keinonamme omistuksesta irtautuminen. Vaikuttamista voimme tehdä sekä yksin että palveluntarjoajamme ja muiden sijoittajien kanssa.

Vastuullisuusanalyysin integrointi sijoituspäätöksiin

Yritystoiminnan ympäristö- ja sosiaaliset vaikutukset sekä hyvä hallintotapa vaikuttavat yritysten tuottoihin, kustannuksiin ja maineeseen. Ne ovat siten merkityksellisiä myös sijoittajan tuottojen ja riskien näkökulmasta. Koska vastuullisuudella on merkitystä sijoituskohteidemme taloudellisessa menestyksessä, meille on tärkeää, että sijoituspäätöksistä vastaavat henkilöt osallistuvat vastuullisuustekijöiden analysointiin ja tunnistamiseen. Osana sijoituskohteiden tutkintaa käytämme vastuullisuusindeksejä ja -luokituksia sekä aiheeseen erikoistunutta ulkopuolista analyysia.

Periaatteiden hyväksyntä ja käytännön ohjeistus

Ilmarisen vastuullisen sijoittamisen periaatteet hyväksyy Ilmarisen hallitus. Näiden periaatteiden laatimisesta ja päivittämisestä sekä käytännön ohjeistuksesta vastaa Ilmarisen vastuullisen sijoittamisen johtoryhmä, jonka kokoonpanoon kuuluu toimitusjohtajan ja sijoitusjohtajan lisäksi edustajia sijoituslinjalta, lakiasioista ja viestinnästä. Periaatteiden toteuttamisesta vastaa Ilmarisen sijoitusorganisaatio.

Raportointi

Avoimuus on yksi Ilmarisen arvoista ja se koskee myös raportointia sijoitustoiminnastamme. Raportoimme sijoitustoiminnastamme laajasti tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yhteydessä sekä osavuosisiraporteissa kolme kertaa vuodessa. Osana toimintakertomusta raportoimme vastuullisuuden keskeisten osa-alueiden toteutumisesta (selvitys muista kuin taloudellisista tiedoista). Tämän lisäksi julkaisemme vuosittain yritysvas-
tuuraportin, jossa kerromme laajasti vastuullisen sijoittamisen periaatteiden ja tavoitteiden toteutumisesta.

Olemme allekirjoittaneet YK:n tukemat vastuullisen sijoittamisen periaatteet (Principles for Responsible Investment, PRI) ja julkaisemme näiden periaatteiden mukaisen raportin vuosittain. Oman raportoinnin lisäksi toimitamme tietoja sijoitustoiminnastamme eri sidosryhmien kyselyihin ja vertailuihin mahdollisuuksien mukaan.

YMPÄRISTÖPERIAATTEET

Ympäristöllä on keskeinen rooli meidän kaikkien terveyteen ja hyvinvointiin. Siksi on luonnollista, että ympäristö on yksi vastuullisuustyömme keskeisistä teemoista. Ympäristöllä tarkoitetaan sijoitustoimintamme osalta sekä rakennettua ympäristöä, kulttuuriympäristöä että luonnonvaraista ympäristöä.

Sijoitustoiminnan perusoletukset ympäristövaikutuksista

Näkemyksemme mukaan:

- Ympäristö- ja maankäyttökysymykset muuttavat talouden ja yritysten toimintatapoja tulevina vuosina. Näihin liittyy liiketoiminta- ja sijoitusmahdollisuuksia, esim. ympäristömyönteiseen teknologiaan sekä rakennuttamiseen liittyen.
- Ympäristökysymykset ovat myös sijoitustoiminnalle merkittävä taloudellinen riski, joka voi realisoitua esimerkiksi, kun lainsäädännön asettamat vaatimukset lisäävät yritysten kustannuksia, sijoittajat alkavat karttaa tiettyjä yrityksiä tai toimialoja arvioitujen ympäristöriskien perusteella ja/tai kun yritysten toimintaympäristö muuttuu.

Olemme merkittävä rakennuttaja ja kiinteistösijoittaja, joten esimerkiksi rakentamisen koko elinkaaren huomiointi on meille tärkeää. Rakennuttamamme rakennukset on tehty kestävästi ja joustamaan käyttäjien mukana. Odotamme sijoituskohteena olevien yritysten täyttävän ympäristöön liittyviä YK:n Global Compact -aloitteen periaatteet, OECD:n ohjeita monikansallisille yrityksille sekä näiden perustana olevia julistuksia ja yleissopimuksia. Pidämme myös tärkeänä sijoituskohteidemme läpinäkyvää, ajantasaista sekä vertailukelpoista raportointia ympäristötekijöistä mukaan lukien ilmastonmuutoksen kannalta olennaisten seikkojen raportointi. Ympäristö on laajempi kokonaisuus kuin pelkästään ilmasto. Olemme kuitenkin tässä vaiheessa keskittäneet ison osan ympäristötyöstämme ilmastonmuutokseen. Tästä esimerkkinä on erilliset ilmastoperiaatteet ja niihin liittyvät tavoitteet.

Yksityiskohtaisemmat vaatimukset ja tavoitteet ovat kirjattuna käytännön ohjeistukseen, josta vastaa Ilmarisen vastuullisen sijoittamisen johtoryhmä.

Ilmastoperiaatteet

Ilmastonmuutos on merkittävä globaali haaste, mutta se voi myös tarjota ainutlaatuisia liiketoimintamahdollisuuksia monille yhtiöille. Ilmarinen kehittää jatkuvasti sijoitustoimintaansa saavuttaakseen kehittyneen ja systemaattisen lähestymistavan ilmastonmuutoksen vaikutusten huomioimiseksi. Se auttaa meitä osaltaan pääsemään sijoitustoiminnan tavoitteisiin ja huomioimaan ilmaston asettamat rajat taloudelle.

Mikä on ilmastonmuutos ja mitä sen ehkäisemiseen vaaditaan?

Ilmastonmuutos on konkreettinen, pitkäaikainen ja merkittävä uhka ihmiskunnan tulevaisuudelle ja ekologialle kestäväydelle. Ilmastonmuutos tarkoittaa maailmanlaajuisia ilmaston lämpenemistä, joka johtuu ihmisen tuottamien kasvihuonekaasujen määrän voimakkaasta kasvusta ilmakehässä. Kasvihuonekaasupäästöjen keskeisin aiheuttaja on fossiilisten polttoaineiden käyttö energiantuotannossa ja liikenteessä. Lisäksi kasvihuonekaasuja syntyy mm. teollisuudessa, maataloudessa, metsäpaloissa sekä metsän ja maankäytön muutoksissa. (IPCC 2014). Kahden celsius-asteen lämpenemistä pidetään riskirajana, jonka jälkeen ilmastonmuutoksen seuraukset voivat karata hallinnasta. Ilmastonmuutos on jo nyt aiheuttanut noin yhden asteen lämpötilan nousun esiteolliseen aikaan verrattuna ja nostanut myös merten lämpötilaa.

Pariisin ilmastokokouksessa 2015 lähes 200 valtiota sopi tavoitteesta rajoittaa ilmastonmuutos enintään kahteen asteeseen ja pyrkiä jopa 1,5 asteeseen. Tavoitteeseen pääseminen riippuu siitä, miten hyvin vapaaehtoisilla sitoumuksilla saadaan vähennettyä päästöjä. Liike-elämältä tavoitteeseen pääseminen edellyttää esimerkiksi puhtaan teknologian ratkaisuja ja fossiilisten polttoaineiden käytön vähentämistä.

Lokakuussa 2018 IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change) julkaisi uusimman raporttinsa, jossa käytiin läpi päästöpolkuja ja keinoja pitääksemme lämpötilan nousun 1,5 asteessa. Nykyisellä kehityskaarella maapallon keskilämpötilan nousu ylittää 1,5 asteen rajan vuosisadan puolivälissä. Rajan ylittämisen arvioidaan aiheuttavan merkittäviä riskejä maapallomme ekosysteemille. Sijoittajilla on oma roolinsa ilmastonmuutoksen hillitsemisessä ja siihen varautumisessa. Ilmastonmuutosta hillitsevien toimien kautta voimme tukea monen kestäväen kehityksen tavoitteiden (SDG = sustainable development goals) saavuttamista.

Ilmastoperiaatteet sijoitustoiminnassa

Sijoitustoiminnan perusoletukset ilmastovaikutuksista

Näkemyksemme mukaan:

- Ilmastonmuutos muuttaa talouden ja yritysten toimintatapaa tulevina vuosina.
- Ilmastonmuutokseen liittyy liiketoiminta- ja sijoitusmahdollisuuksia, esim. matalahiiliseen teknologiaan sekä ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja sopeutumiseen liittyen.
- Ilmastonmuutos on merkittävä taloudellinen riski sijoitustoiminnalle, joka voi realisoitua esimerkiksi, kun lainsäädäntö lisää yritysten kustannuksia, sijoittajat alkavat karttaa tiettyjä yrityksiä tai toimialoja arvioitujen ilmastoriskien perusteella ja/tai kun ilmastonmuutoksen konkreettiset vaikutukset heikentävät yritysten toimintaympäristöä.

Ilmastoperiaatteet yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa

Osallistumme aktiivisesti yhteiskunnalliseen keskusteluun. Tavoitteenamme on tukea kehitystä, joka edistää ilmastonmuutoksen hillitsemistä, siihen sopeutumista ja tarkoituksenmukaisten keinojen käyttöönottoa lainsäädännössä ja liiketoimintamahdollisuuksien hyödyntämisessä.

Läpinäkyvyyden periaatteet raportoinnissa

Avoimuus on yksi Ilmarisen arvoista ja se koskee myös sijoitustoimintamme ilmastovaikutusten raportointia. Olemme muun muassa allekirjoittaneet Montreal Pledgen, jonka perusteella sitoudumme raportoimaan vuosittain sijoitustemme hiilijalanjäljestä. Teemme vuosittain yritysraportin, jossa raportoimme myös sijoitustemme ilmastovaikutuksista.

Sijoituskohteidemme osalta kannustamme yrityksiä raportoimaan laajasti liiketoiminnan kannalta merkityksellisistä tekijöistä myös perinteisen talousraportoinnin lisäksi.

Ilmastotavoitteet

Päivitämme jatkuvasti ymmärrystämme ilmastonmuutokseen liittyvistä riskeistä sijoitustoiminnassa. Keskeisinä keinoina ovat erilaiset selvitykset, avainhenkilöiden kouluttaminen sekä keskustelut sijoituskohteidemme, asiakkaidemme ja yhteistyökumppaneidemme edustajien kanssa. Ilmarisen vastuullisen sijoittamisen johtoryhmä hyväksyy ilmastoperiaatteisiin liittyvät käytännön toteutustavat, ohjeistukset ja pidemmän aikavälin tavoitetasot.

IHMISOIKEUSPERIAATTEET

Ihmisoikeudet ja niiden noudattaminen ovat olennainen osa koko Ilmarisen toimintaa ja siten on luonnollista, että ne näkyvät myös sijoitustoiminnassa. Ihmisoikeudet määritellään kansainvälisten sopimusten ja julistusten avulla, esimerkkinä YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus. Nämä oikeudet kuuluvat yhtäläisesti kaikille sukupuoleen, uskontoon, syntyperään tai vaikkapa varallisuuteen katsomatta. Lisäksi muun muassa työelämään ja lapsiin liittyvistä oikeuksista on kirjoitettu yksityiskohtaisemmin juuri niihin aiheisiin keskittyneissä sopimuksissa ja julistuksissa. Ilmarisen ihmisoikeusperiaatteissa kuvataan, miten ihmisoikeudet huomioidaan sijoituspäätöksissämme, käytännön ohjeistuksessa kerrotaan miten nämä periaatteet näkyvät käytännön salkunhoidossa.

Ihmisoikeusperiaatteet sijoitustoiminnassa

Perusoletuksena ja vähimmäisvaatimuksena on, että sijoituskohteemme noudattavat ihmisoikeuksien ja lasten oikeuksien lisäksi myös olennaisia työelämän oikeuksia. Näitä oikeuksia on määritelty YK:n Global Compactin periaatteissa, YK:n yritykset ja ihmisoikeudet -periaatteissa, ILO:n peruskonventioissa sekä OECD:n ohjeissa monikansallisille yrityksille. Lasten oikeuksien osalta kyse ei ole pelkästään lapsityövoiman käytön estämisessä, vaan myös lasten oikeuksien huomioimisessa muun muassa tuoteturvallisuudessa, maankäyttökysymyksissä sekä mainonnassa ja markkinoinnissa. Yritysten onkin hyvä katsoa ihmisoikeuksia laajasti ja yhtenä olennaisena osana koko yritysvastuuta.

Oman jatkuvan seurannan lisäksi palveluntarjoajamme käy arvopaperisijoituksemme läpi kaksi kertaa vuodessa ja raportoi havaitsemistaan ihmisoikeusnormirikkomuksista ja niiden epäilyistä. Otamme tiedossamme olevat normirikkomukset huomioon uutta sijoituspäätöstä tehdessämme ja seuraamme säännöllisesti uusia rikkomusepäilyjä. Mikäli omistamallamme yrityksellä on vaikeuksia näiden periaatteiden noudattamisessa, vaikuttamisprosessi on ensisijainen keino epäsuotavan toiminnan lopettamiseksi. Irtaudumme omistuksesta, mikäli vaikuttamisprosessilla ei saada toivottua lopputulosta.

Sijoitustoiminnan perusoletukset ihmisoikeusvaikutuksista

Näkemyksemme mukaan:

- Ihmisoikeudet ja niiden noudattaminen kuuluvat olennaisesti kaikkeen liiketoimintaan.
- Pitkällä aikavälillä kannattava ja vastuullisesti toimiva yritys huolehtii henkilöstöstään, asiakkaistaan ja muista sidosryhmistään liiketoimintaa tukevalla tavalla.
- Ihmisoikeuksista piittaamaton yritys on kasvava taloudellinen riski sijoitustoiminnalle esimerkiksi lainsäädännön tai valvonnan muuttumisen, asiakkaiden, muiden sidosryhmien tai sijoittajien karttamisen kautta.
- Henkilöstönsä hyvinvoinnista huolehtiva yritys viestii kiinnostuksesta pitkäaikaiseen arvonluontiin.
- Työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen liittyvät hankkeet kasvattavat taloudellisen hyödyn lisäksi myös yhtiön positiivista sosiaalista pääomaa.

Ihmisoikeusperiaatteet yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa

Osallistumme aktiivisesti yhteiskunnalliseen keskusteluun. Tavoitteenamme on tukea kehitystä, joka edistää ihmisoikeuksien huomioimista kaikessa liiketoiminnassa.

Läpinäkyvyyden periaatteet raportoinnissa

Avoimuus on yksi Ilmarisen arvoista ja se koskee myös sijoitustoimintamme ihmisoikeusvaikutusten raportointia. Ihmisoikeuksien osalta käytössämme ei ole ilmastoperiaatteisiin rinnastettavaa raportointikehikkoa ja mittaristoa. Muussa raportoinnissamme nostamme esille myös ihmisoikeusvaikutuksia erityisesti vaikuttamisprosessien kautta.

OMISTAJAOHJAUKSEN PERIAATTEET

Omistajaohjaus on keskeinen osa Ilmarisen sijoitustoimintaa. Olemme aktiivinen omistaja ja vaikuttamme eri tavoin omistamiimme yhtiöihin. Aktiivisen omistajaohjauksen painopiste on kotimaisessa omistajuudessa ja suorassa vaikuttamisessa, jota toteutamme muun muassa toimimalla nimitystoimikunnissa, äänestämällä yhtiökokouksissa ja säännöllisellä yhteydenpidolla yritysten johtoon. Epäsuorien omistusten osalta omistajaohjauksesta vastaavat rahastoyhtiöt, joilta kysymme omistajaohjauksen toteuttamisesta säännöllisesti joko kirjallisesti tai tapaamisten yhteydessä.

Näiden periaatteiden lisäksi Ilmarisella on julkinen Ilmarisen vastuullisen sijoittamisen johtoryhmän hyväksymä omistajaohjauksen ohjeistus, joka sisältää yksityiskohtaisempia näkemyksiämme esimerkiksi pääomarakenteen muutoksiin ja hallitusvalintoihin liittyen.

Periaatteet koskevat sijoituksiimme sekä kotimaisiin että ulkomaisiin yhtiöihin. Ilmarinen odottaa, että omistetut yhtiöt noudattavat paikallisia hallinnointikoodeja ja kansainvälisiä hyvän hallintotavan suosituksia, mikäli mahdollista toimintaympäristö ja yhtiön koko ja asema huomioiden. Suomessa tämä käsittää listayhtiöiden osalta Arvopaperimarkkinayhdistyksen vuonna 2015 antaman tai siitä päivitetyn hallinnointikoodin noudattamisen. Pidämme tärkeänä, että yhtiöt perustelevat mahdolliset poikkeamiset paikallisista hallinnointikoodeista selkeästi. Listaamattomien yhtiöiden osalta odotamme yhtiöiden noudattavan paikallisia hallinnointikoodeja soveltuvien osin mahdollisuuksien mukaan.

Eri markkinoilla on olemassa omat hallinnointikoodit, lainsäädäntö ja paikalliset käytännöt omistajaohjaukseen liittyvissä asioissa. Nämä paikalliset ohjeistukset saattavat olla keskenään ristiriidassa ja siten yrityksillä voi olla haasteita noudattaa eri vaatimuksien lisäksi myös Ilmarisen periaatteita kaikilta osin. Esimerkiksi palkitsemisjärjestelmien käsittelyn ja hyväksynnän osalta on käytössä erilaisia käytäntöjä ja lainsäädäntöä markkinapaikasta riippuen. Näissä tapauksissa voi olla tarkoituksenmukaista katsoa kokonaisuutta, yksityiskohdissa näkyvien erojen sijaan.

Raportoimme lain vaatimalla tavalla internetsivuillamme vuosittain, miten omistajaohjauksen periaatteet on pantu täytäntöön. Tämän lisäksi raportoimme laajasti sijoitustoiminnasta ja vastuullisuustyöstämme muun muassa osana tilinpäätöstä ja toimintakertomusta sekä yritysraporttia.

Omistajaohjaus ja sijoitusstrategia

Työeläkevakuutusyhtiön sijoitustoiminnan tavoitteena on turvata työeläkejärjestelmän rahoitus pitkällä aikavälillä ja kestäväällä tavalla. Ilmarisen sijoitukset ovat luonteeltaan pitkäaikaisia, ja tavoitteena on sijoituskohteiden mahdollisimman hyvä arvonkehitys pitkällä aikavälillä. Meillä on korkeat odotukset omistamiemme yritysten hyvästä hallinnosta ja vastuullisesta liiketoiminnasta. Ilmarisen näkemyksen mukaan vastuullisella toiminnalla on alentava vaikutus yritysten vieraan ja oman pääoman kustannuksiin ja sitäkin kautta vastuullisuusnäkökohden huomiointi on osa sijoitusten ja sijoitustoiminnan riskienhallintaa. Vaikuttamalla omistamiemme yhtiöiden hallintoon voimme omalta osaltamme edistää hyvää pitkäaikaista arvonkehitystä.

Työeläkevarojen merkitys ja suomalainen omistaminen

Eläkevarojen tuottava sijoittaminen turvaa eläkkeiden kestävä rahoituksen ja on siten keskeinen osa suomalaista sosiaaliturvajärjestelmää. Ilmarinen on merkittävä omistaja suomalaisissa pörssiyrityksissä ja laajemminkin merkittävä taloudellinen toimija suomalaisessa yhteiskunnassa.

Noin neljännes sijoitusvarallisuudestamme on sijoitettu Suomeen ja on sitä kautta suoraan hyödyttämässä Suomen elinkeinoelämää. Suomalaisten yritysten menestys vaikuttaa sijoitustuottoihimme ja Suomessa tehävällä työllä on suora yhteys Ilmarisen eläkemaksukertymään.

Ulkomaisissa sijoituksissamme vaikutusmahdollisuutemme yksin ovat yleensä huomattavasti pienemmät joutuksen pienemmistä suhteellisista omistusosuuksista.

Omistamiemme yritysten toiminnan seuranta

Ilmarinen seuraa omistamiensa yritysten toimintaa eri tavoin muun muassa tapaamisten ja raportoinnin avulla. Sijoituskohteena olevan yhtiön tulee olla toiminnassaan riittävän läpinäkyvä ja annettava tietoja esimerkiksi taloudellisesta suoriutumisestaan, strategiasta ja riskien arvioinnista.

Pidämme tärkeänä, että kohdeyhtiöt raportoivat avoimesti, säännöllisesti ja monipuolisesti toiminnastaan. Taloudellisen raportoinnin lisäksi yritysten on raportoitava hallintotavastaan ja vastuullisuusperiaatteistaan sekä niiden soveltamisesta ja niihin liittyvistä tavoitteista. Lisäksi pidämme tärkeänä, että yritykset raportoivat osana muuta raportointiaan myös veropolitiikastaan ja verojalanjäljestään, monimuotoisuusperiaatteistaan sekä toimintansa hiilijalanjäljestä ja muista ympäristövaikutuksista. Hyvä käytäntö on, että raportoivat vastuullisuustiedot ovat riippumattoman tahon varmentamia, huomioiden kuitenkin yrityksen koko ja resurssit.

Omistajaoikeuksien käyttö kohdeyrityksissä

Osallistuminen hallitustyöskentelyyn

Ilmarisen hallintoelinjäsenyydet- ja sivutoimet -ohjeessa määritellään millä edellytyksillä Ilmarisen henkilöstö voi toimia muiden yhtiöiden ja säätiöiden hallintoelimien jäsenenä. Ilmarisen hallitus hyväksyy kaikki ilmarislaisten jäsenyydet pörssiyritysten hallintoelimissä. Lisäksi hallitus hyväksyy toimitusjohtajan ja joryhmän jäsenten kaikki muut hallintoelinjäsenyydet Ilmarisen ulkopuolisissa yhteisöissä. Toimitusjohtaja hyväksyy muun henkilöstön osalta kaikki työhön liittyvät muut kuin pörssiyritysten hallintoelinjäsenyydet.

Arviointia tehdessään päätöksentekijä ottaa huomioon työeläkeyhtiöiden itsenäisyys- ja riippumattomuusvaatimukset, jäsenyyden tarkoituksenmukaisuuden ja työeläkeyhtiön edun. Lisäksi huomioidaan se, että jäsenyys ei aiheuta eturistiriitoja, ei vaikuta haitallisesti sijoitustoiminnan päätöksentekoon eikä haittaa henkilön perustehtävän hoitoa Ilmarisessa. Tiedot ilmarislaisten hallituspaikoista on lueteltu Ilmarisen verkkosivuilla.

<https://www.ilmarinen.fi/siteassets/liitepankki/ilmarinen/nain-toimimme/hallintoelinjasenyudet-ja-sivutoimet.pdf>

<https://www.ilmarinen.fi/ilmarinen/hallinto-ja-organisaatio/luottamustehtavat/>

Osallistuminen ja vaikuttaminen hallituksen jäsenten nimitysprosessiin

Hallituksen tehtävänä on edistää yhtiön ja osakkeenomistajien etua. Pörssiyrityksissä ja suurissa listaamattomissa yhtiöissä hallituksen valintaprosessin tehostamiseksi tarvitaan nimitystä valmisteleva toimielin, jossa voi olla sekä hallituksen jäseniä että osakkeenomistajien edustajia. Ilmarinen osallistuu aktiivisesti hallituksen jäsenten valintaan nimitysprosessin kautta. Ilmarinen edistää omistamiensa yritysten ammattitaitoista hallintoa ja johtamista.

Yhtiön omistusrakenteesta riippuen on kaksi mahdollista toimintamallia. Yhtiöissä, joissa on yksi tai useampi merkittävä, pitkäaikainen omistaja, olisi osakkeenomistajien nimitystoimikunnan jäsenet valittava ensisijaisesti suurimpien omistajien edustajien joukosta. Niissä yhtiöissä, joissa omistus on hajautunut, hallituksen jäsenistä koostuva nimitysvaliokunta on perusteltu. Jälkimmäisessäkin tapauksessa Ilmarinen pitää hyvänä, että suurimpia osakkeenomistajia kuullaan mahdollisista hallituskokoonpanomuutoksista tarvittaessa etukäteen.

Yhtiökokouskutsu ja yhtiökokouksessa käsiteltävät asiat

Ilmarinen pitää tärkeänä, että kaikki tavanomaisesta poikkeavat esitykset perustellaan yksityiskohtaisesti jo kokouskutsussa. Yhtiökokouksessa osakkeenomistajille tulisi esitellä tiiviisti ja selkeästi johdon palkka- ja palkitsemisjärjestelmän sekä mahdollisten lisäeläkejärjestelyjen periaatteet. Myös veropolitiikan ja -jalanjäljen esittely on toivottavaa.

Yhtiön hallituksen kokoonpano

Ilmarinen pitää tärkeänä hallitusten jäsenten valinnassa ammattitaitoa, kokemusta ja jäsenten toisiaan täydentävää osaamista. Hallituksen monimuotoisuus tukee yhtiön liiketoimintaa ja sen kehittämistä. Hallituksen monipuoliseen kokoonpanoon kuuluu myös se, että hallituksen jäsenenä on molempia sukupuolia. Hallituksen jäsenmäärän ja kokoonpanon tulee olla linjassa kyseessä olevan yhtiön toimialarakenteen ja elinkaari-vaiheen kanssa. Hallituksessa tulee olla riittävän laaja-alaista osaamista ilman, että hallituksen jäsenmäärää kasvatetaan tarpeettomasti.

Hallituksen jäsenellä on oltava tarpeeksi aikaa hoitaa luottamustehtävänsä. Hallitukseen ei siten pitäisi valita henkilöitä, jotka toimivat samanaikaisesti liian monien yhtiöiden hallituksissa. Pörssiyhtiön toimitusjohtajalla voi pääsääntöisesti olla enintään kaksi ulkopuolista pörssiyhtiön hallituspaikkaa, joista enintään toinen voi olla puheenjohtajuus. Lisäksi hallituksen valinnassa on tärkeää kiinnittää huomiota hallituksen jäsenten riippumattomuuteen. Riippumattomuuden arvioinnin perustana on esimerkiksi Suomessa listayhtiöiden hallinnointikoodi. Hallituksen enemmistön on oltava lähtökohtaisesti riippumaton yhtiöstä ja vähintään kahden hallituksen jäsenen on oltava yhtiön lisäksi riippumattomia myös yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista. Yhtiöiden on hyvä huolehtia myös ehdolla olevien, uusien hallitusjäsenten riippumattomuusarviointista ennen valinnasta päättävää yhtiökokousta. Riippumattomuus selvityksen tulokset on hyvä julkaista osana ehdolla olevien henkilöiden esittelyä.

On tärkeää, että hallituksen puheenjohtajan ja toimitusjohtajan tehtävät on selvästi eriytetty. Toimitusjohtaja raportoi hallitukselle operatiivisesta toiminnasta, jota hallitus valvoo. Hallitus vastaa yrityksen strategisista linjauksista. Toimitusjohtajaa ei pääsääntöisesti pitäisi valita johtamansa yhtiön hallitukseen.

Pidämme tärkeänä, että hallituksen jäsenillä on osakeomistusta yhtiössä. Osakeomistuksen kautta hallitusten jäsenten ja osakkeenomistajien tavoitteita voidaan yhdenmukaistaa ja yhtenäistää.

Palkitseminen

Ilmarisen näkemyksen mukaan kilpailukykyinen palkitseminen on olennainen väline kyvykkään johdon palkkaamiseksi yhtiöön. Hyvin toteutetut palkitsemisjärjestelmät kannustavat yrityksen arvon pitkäjänteiseen kasvattamiseen. Hyvän palkitsemisjärjestelmän tunnusmerkkejä ovat pitkäjänteisyys, selkeys, yksinkertaisuus ja se, että järjestelmä palkitsee vain ansaitusta menestyksestä. Pidämme hyvänä käytäntönä, että yhtiö vertaa menestystään myös samalla alalla toimiviin verrokkeihin ja kertoo käytetyn verokkiryhmänsä rakenteen. Yrityksen pitää pyrkiä palkitsemisjärjestelmissään mahdollisimman suureen avoimuuteen.

Ilmarinen pitää tärkeänä, että sekä yrityksen toimiva johto että hallitus omistavat yhtiön osakkeita. Ilmarinen kannattaa yrityksen johdon palkitsemisjärjestelmiä, joiden avulla voidaan yhdenmukaistaa omistajien ja yrityksen johdon tavoitteita. Yhtiön ulkopuolisen hallituksen jäsenen palkitseminen on järjestettävä erikseen toimivan johdon palkitsemisesta. Hallituksen jäsenen osallistuminen samaan osakeperusteiseen palkitsemisjärjestelmään ei ole pääsääntöisesti perusteltua, sillä se voi heikentää valvontavelvollisuuden toteuttamista ja aiheuttaa eturistiriitoja. Ilmarinen pitää tärkeänä, että palkitsemisjärjestelmissä taloudellisten näkökohtien lisäksi otetaan tarkoituksenmukaisesti huomioon myös vastuullisuusnäkökohdat.

Hallituksen jäsenten palkkioiden tulee olla suhteutettuna työn vaativuuteen ja käytettyyn aikaan. Tarkastusvaliokunnan puheenjohtajan tehtävän työ määrä ja vaativuus tulee huomioida palkkiota määriteltäessä. Palkkio voi muodostua vuosikorvauksesta, kokouspalkkioista tai näiden yhdistelmästä.

Toimivan johdon palkka- ja palkitsemisjärjestelmien yksityiskohdista päättäminen kuuluu yhtiön hallituksen tehtäviin. Ilmarisen näkemyksen mukaan pörssiyrityiden hallituksissa tulisi olla erillinen palkitsemisvaliokunta. Yrityksen johdon ei tule osallistua itseään koskevien palkitsemisjärjestelmien laatimiseen.

Yrityksen muun henkilöstön palkitsemisjärjestelmän laatiminen on ennen kaikkea yrityksen johdon tehtävä, mutta omistajanäkökulman ja henkilöstön palkitsemisjärjestelmän välillä ei saa vallita ristiriitaa.

Pääomarakenteen muutokset

Ilmarinen pitää tärkeänä, että hallitusten ehdottamat valtuutukset uusien osakkeiden antamisesta ovat tarkoituksenmukaiset yhtiön strategia ja elinkaari huomioituna. Pidämme hyvänä, että palkitsemiseen käytettävä antivaltuutus olisi erotettuna niin sanotusta yleisestä antivaltuutuksesta, jotta osakkeenomistajat voivat arvioida valtuutusten käyttötarkoitusta ja tarkoituksenmukaisuutta.

Osinkopolitiikka

Yritysten kyky maksaa osinkoja riippuu yrityksen tuloskehityksestä, yrityksen rahoitusrakenteesta ja yrityksen kasvunäkymistä. Ilmarinen pitää tärkeänä, että yrityksellä on hallituksen vahvistama osinkopolitiikka ja että yritys noudattaa osakkeenomistajan kannalta aktiivista ja tavoitteellista yhtiön vakavaraisuuden turvaavaa osinkopolitiikkaa.

Osakesarjat ja äänivalta

Ilmarinen pitää parhaana rakenteena sitä, että yksi osake vastaa yhtä käytettävissä olevaa ääntä yhtiökouksissa. Ilmarinen pitää erilaisia äänivaltaleikkureita ja suostumuslausekkeita yleensä yhtiön arvoa alentavina tekijöinä.

Vastuullisuutta edistävät yhtiökokousesitykset

Suhtaudumme lähtökohtaisesti myönteisesti yhtiökokousesityksiin, jotka edistävät vastuullisuutta Ilmarisessa noudatettavien periaatteiden mukaisesti. Osallistumme esimerkiksi ilmastovaikutuksiin liittyvien osakkeenomistajien ehdotuksien antamiseen sekä tuemme muiden omistajien vastaavia olennaisia ja tarkoituksenmukaisia ehdotuksia. Päätöksiimme esitysten kannattamisesta vaikuttaa se, miten olennaisia ne ovat yhtiön liiketoiminnan ja sen vaikutusten näkökulmasta, miten yhtiö on toiminut asiassa muihin vastaaviin yrityksiin verrattuna sekä yhtiön äänestysuusitus ja sen perustelut. Kannatamme esimerkiksi yhtiökokousesityksiä, jotka tukevat Ilmarisen ilmastoperiaatteiden keskeistä tavoitetta siitä, että yhtiöt arvioivat strategisia valintojaan ja investointejaan suhteessa ilmaston lämpenemisen rajoittamiseen.

Osallistuminen ja äänioikeuden käyttö yhtiökokouksissa

Ilmarinen osallistuu niiden yhtiöiden varsinaisiin ja ylimääräisiin yhtiökokouksiin, joissa olemme merkittävä omistaja tai joissa osallistuminen on muusta syystä tarkoituksenmukaista esimerkiksi esityslistalla olevan teeman vuoksi.

Mikäli hallituksen yhtiökokoukselle antamat esitykset poikkeavat Ilmarisen periaatteista, keskustelemme ensisijaisesti kyseessä olevan yhtiön kanssa ennen yhtiökokousta näkemysten yhteensovittamiseksi. Mikäli keskustelu ei ole mahdollista tai ei johda yhteisymmärrykseen, käytämme omistajan oikeuksiamme mahdollisen äänestämisen yhteydessä. Pyrimme varmistamaan, että yhtiö tietää perusteet äänestyskäyttäytymiselle niissä tapauksissa, joissa emme kannata hallituksen esitystä.

Tarvittaessa Ilmarinen tekee osakkeenomistajana hyvää hallintoa ja vastuullisuutta edistäviä ehdotuksia sekä tukee muiden omistajien vastaavia ehdotuksia ja osallistuu niiden valmisteluun.

Ilmarinen julkaisee verkkosivuillaan osallistumiensa listattujen yritysten yhtiökokouksissa antamansa äänet.

<http://www.ilmarinen.fi/ilmarinen/sijoitukset/omistajaohjaus/>

Vuoropuhelu omistamiemme yhtiöiden, muiden osakkeenomistajien ja sidosryhmien kanssa

Yhteydenpito yhtiöiden kanssa yhtiökokousten ulkopuolella

Ilmarinen käy keskustelua omistamiensa yhtiöiden johdon ja tarvittaessa hallituksen kanssa osana normaalia salkunhoitoa. Keskusteluissa käymme läpi yritysten liiketoimintaa ja taloudellista asemaa. Tavoitteena on myös edistää yritysten vastuullisuutta, erityisesti YK:n Global Compact -aloitteen periaatteiden ja niiden perustana olevien YK:n ihmisoikeuksia, ympäristöä ja korruptiota koskevien julistusten sekä ILO:n työelämän peruseriaatteita ja oikeuksia koskevien julistusten noudattamista. Ilmarinen pitää hyvänä/ tärkeänä, että omistamiemme yhtiöiden strategiassa otetaan laajasti huomioon liiketoiminnalle merkityksellisiä vastuullisuustekijöitä.

Yhteydenpito muihin osakkeenomistajiin ja sidosryhmiin

Yhteydenpito muihin osakkeenomistajiin yksittäisen yhtiön osalta rajoittuu pääsääntöisesti nimitysvaliokunta-työhön tai vaikuttamisprosesseihin. Teemme tarvittaessa yhteistyötä muiden osakkeenomistajien kanssa epäkohtiin puuttumiseksi. Erityisesti ulkomaisissa omistuksissa on tehokasta toimia yhdessä muiden osakkeenomistajien kanssa. Mikäli epäsuotava toiminta ei lopu vaikuttamisen seurauksena, viimeisenä keino-
namme on omistuksesta irtautuminen. Mahdollisten markkinareaktioiden takia emme pääsääntöisesti voi kommentoida sijoituspäätöksiämme. Käymme mielellämme keskustelua eri sidosryhmien kanssa erityisesti vastuullisuuden saralla.